

REFLEKTOR

Jen jedno přání

Za oponou běžného života se v naší moderní, vyspělé, demokratické – další pojmenování bychom mohli vršit dlouho – společnosti odehrávají dramata, která by spíš patřila do středověkých kronik. Není málo rodin plných týrání, fyzického i psychického násilí, zanedbaných dětí nebo i dlouhých krutých let bez šance na změnu.

Text: ZDENĚK JIRKŮ
Foto: JAN ŠILPOCH

DŮM TŘÍ PŘÁNÍ

Už téměř patnáct let působí v Praze nezisková organizace, která si dala těžký cíl – pomáhat dětem i celým rodinám, kde selhávají běžné vztahy a život se stává nesnesitelným. Kdysi bylo řešení jednoduché: rodiče nefungují, děti půjdou do ústavu nebo do jiné péče – a problém zmizí. „Právě to nám vadilo a vadí nejvíce. Někdy jiná možnost opravdu není, ale odloučení dítěte od rodiny, často až do jeho dospělosti, je vlastně prohra společností. Uvědomili jsme si, že přece každá krize má své příčiny, tak proč nezkusit je odstranit,“ říká ředitelka Domu tří přání Jindřiška Karlíková. Jakých tří přání? První – poskytnout rodině

podporu s ohledem na zájmy dítěte. Druhé – vytvořit dětem prostředí, ve kterém se budou cítit dobře a bezpečně. Třetí – aby se děti po návratu domů cítily ve své původní rodině lépe než v Domě tří přání.

Vznešený a velký záměr? Určitě. Ale postupně vznikl Dům Přemysla Pitra pro dlouhodobé, až tříměsíční pobyty samotných dětí, dále Ambulantně-terénní centrum denní péče pro celé rodiny, později Centrum pro děti Mezipatro, kde se během týdne mohou malí i větší klienti věnovat různým zájmovým aktivitám a naučit se připravovat se do školy, a také nově Centrum rodinné terapie Horizont, kam si chodí pro podporu celé rodiny i samy děti. Bilance je úctyhodná – podpora stovek rodin, stovky telefonických konzultací, stovky setkání s rodiči i dětmi. A výsledek?

Úspěšní jsme asi tak v polovině případů. Situace v rodině se změní, vztahy se stanou přirozenější, děti se zlepší ve škole, rodiče pochopí svou odpovědnost.

„Úspěšní jsme asi tak v polovině případů. Situace v rodině se změní, vztahy se stanou přirozenější, děti se zlepší ve škole, rodiče pochopí svou odpovědnost,“ říká ředitelka a dodává: „Někdy nezabráníme rozpadu rodiny, příčiny rozvodu jen těžko můžeme odstraňovat my, ale stále častěji se pouštíme do poradenství i organizace sociální pomoci tak, aby třeba maminka s dětmi prošla rozvodem bez zbytečných šrámů a dokázala dobře obhájit svá práva i práva dětí. Je pozoruhodné, jak lidé málo znají možnosti, které zákony dávají.“

Statistiky nemohou dobře popsat jednotlivá dramata. Jsme v 21. století, a přesto existují děti, které doma prožívají dramatické až drsné okamžiky. Ale nejde jen o násilí, obyčejná nevládnost a nedostatek pochopení a podpory jsou stejně bolestivé. Ukázat našim malým spoluobčanům, že život může vypadat i jinak, že má také slunečnou stranu, je nejdůležitější a nejtěžší práce v Domě tří přání.

PANÍ JANA

Štíhlá, skoro by se řeklo křehká žena, maminka pěti dcer. Kdesi na severu republiky žila léta s tyranem, s násilníkem, který ale dobře uměl klamat celé okolí. Proto se nikdy nemohla opřít o běžné společenské mechanismy – nikdo jí nevěřil, i když modřiny nelhal. „Žila jsem uprostřed zla. Bylo všude a zdálo se, že neuniknu... Ale pak se to postupně podařilo... odešla jsem nejprve se dvěma dětmi, pak jsem získala všechny. Když jsem šla poprvé do Domu tří přání, moc jsem nevěřila, že mi pomohou. Měla jsem své

zkušenosti... Ale pro mne i pro děti to najednou byla pohádka. Věřili mi, časem jsme řešili všechno možné – moji úplně ztracenou chuť do života, sociální dávky pro děti, dobrý program pro jejich volný čas, dotažení mého rozvodu... Tady není žádné téma zakázané. Jak říkám, pohádka. Zlo je pryč a já jsem na dobré cestě k lepším časům.“

Paní Jana ví, že její dcery ještě nejsou úplně v pořádku. Prožité trápení neodplyne samo od sebe. Ale tady našla kromě pochopení také velmi profesionální odbornou pomoc. Protože zlo, jak sama nazývá dlouhá léta svého života, musí odstraňovat ti, kteří to opravdu umějí. Pouhý soucit nestačí. Proto jsou principy práce domu založeny na hledání a prosazování nejlepšího zájmu dítěte a jeho potřeb, pochopení rodiny jako celku. To všechno umí zdejší tým sociál-

Neměla by ředitelka Domu tří přání dostat velké vyznamenání? Ale když není celebrita...

ních pracovníků, psychologů a speciálních pedagogů.

A to také Jana oceňuje. Dobře ví, že hlavně děti potřebují citlivý a promyšlený postup při svém návratu do normálního života, k úspěchům ve škole, k co nejrychlejšímu zapomenutí hrůzných prožitků. I když se paměť úplně vymazat nedá, dá se využít jako velké poučení. To tady umějí...

OKORALÁ SPOLEČNOST?

V podobných případech jsme zvyklí kroutit hlavou a ptát se – jak to, že nikdo nepomohl už dříve? Co dělaly orgány sociálně-právní ochrany dětí? Co sousedé? Co škola? Možná jsou to otázky oprávněné, ale ne vždy. Jindřiška Karlíková nesdílí obecný pesimismus: „Situace se nezhoršuje, naopak. Máme dobré zkušenosti s učiteli, s lékaři i s orgány samospráv. Vidím, že přehlížení viditelných znaků ohrožené rodiny ubývá. Takže máme větší prostor i na prevenci, na práci, která ještě může mnoho zachránit. Protože my nechceme někoho nachytat, usvědčit, potrestat. Na to jsou jiní. My se snažíme být užitečnými rádci a pomocníky a náš největší úspěch se lehce pozná – když už nás rodina nebo dítě nepotřebují.“

V atmosféře všeobecného hartusení na poměry a společenskou atmosféru (naše špičková národní disciplína) je to krásný hlas. A byl by ještě krásnější, kdyby nám ředitelka nepřipomněla své trable – nekonečné shánění sponzorů a financí vůbec, nízké platy svých kolegyně, malou společenskou autoritu sociálních pracovníků, kteří často nesou životní bolesti svých klientů s nimi...

Sociální služby totiž ani zdaleka nejsou jen o miliardách, jimiž začínají a končí tiskové konference, ale hlavně o jistotě, kterou dávají všem Janám a jejich nejbližším. Jistota, že tu jsou a budou, je už dnes moc důležitá pro všechny, i když třeba netuší, že je zítra budou potřebovat. Přáním společnosti pak musí být – takové ostrůvky lidství potřebujeme více než všechny internety, laptopy a multikina dohromady. ◦